

Fra det gamle Sorring/Toustrup

AF RUTH KASPERSEN

Sorring, Toustrup, Dallerup i 1950'erne

Når man ankom til Sorring fra øst, altså Låsby-siden, var det første hus på højre hånd missionshuset, det blev flittigt brugt i 1950'erne. Nu er det solgt til Bent Rasmussen på "Skansen" og bliver vistnok brugt i forbindelse med juletræsproduktion. – "Skansen" var i 50'erne ejet af Jørgen Svendsen og senere Bents far, Helmer Rasmussen. På venstre hånd var der 2 gårde. Op til landevejen Chr. Ørbæk Sørensen, senere - i 60'erne - Johs. Larsen og Eigil Rasmussen. Gården er nu delvis nedbrudt. Bag den ligger Sorring Nedergård, som ejedes af N.P. Møller. Den har indkørsel gennem en port ud mod Dallerup Kirkevej. Vejen hed ikke "Dallerup Kirkevej" dengang, der kom først vejnavne og husnumre på landet efter kommunalreformen i 1970. Postbude og andre måtte kende navne på beboere i området. Men jeg vil af og til nævne de nuværende vejnavne for at tydeliggøre lokaliteten.

På hjørnet af Hovedgaden og Dallerup Kirkevej lå Alderdomshjemmet – ikke "Sorringhus", men Alderdomshjemmet. Det blev bygget omkring 1935-40, jeg ved ikke, hvor mange beboere der var plads til, men jeg vil tro omkring 20. Der var flere forholdsvis friske beboere, der selv kunne gå tur og hjælpe til i køkken og have. Der var en stor have mod syd, hvor der nu er 8 lejligheder. Ægteparret Emilie og Viggo Høgsberg var forstanderpar på hjemmet. De havde også deres lejlighed i huset. Det samme havde sygeplejerske Kirstine Sørensen. Desuden var der kokkepige og stuepiger, som havde værelser på stedet. Hovedindgangen var ud mod gaden. Man gik op ad et par trin og til højre var et lokale, som blev brugt til sognerådsløkke og sparekasse. Her holdt sognerådet møder og "Frisenborg Favrskov Birks spare- og lånekasse" havde en filial, der havde åbent få timer om ugen. "Filialdirektør" var den tidligere brugsuddeler, Søren Poulsen.

Alderdomshjemmet, februar 2015

Fra nedrivningen, november 2016

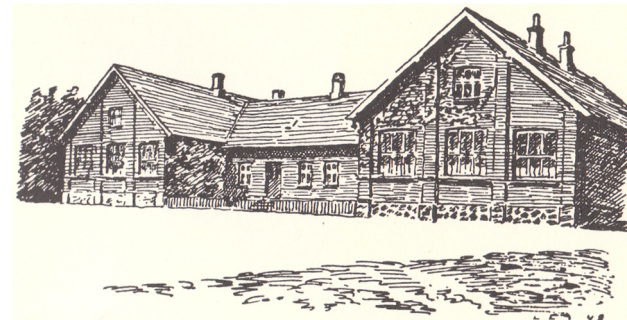
Efter alderdomshjemmet var der en gård med et smukt, gammelt stuehus i delvis bindingsværk, den var ejet af Alfred Justesen – senere Jørgen Westergård. Denne gård blev nedrevet sidst i 1990'erne for at give plads til andelsboliger på Kastanievej og lidt senere Silkeborg boligselskabs lejligheder på Dallerup Kirkevej og parcelhuse på Bredsig samt juletræsdyrkning. Ved siden af endnu en gård med ejeren Chr. Olesen og fra 1958 Kaj Jensen. Begge gårde havde selvfølgelig både køer, grise og høns som der var på alle landbrug dengang. Chr. Olesens gård havde jord syd for ejendommen, der også nu er bebygget. Desuden nogle tdl. langs med Terpvej, som senere blev solgt til Sverriggården, da Kaj Jensen skiftede erhverv til taxachauffør. Den nederste sydvestlige del af jordstykket som er en skrænt ned mod Sanddalen, er nu bebygget med parcelhuse. - I det næste hus på venstre side af Hovedgaden var der 3 lejligheder. I den længst mod vest blev der posthus og lejlighed for Ellen Margrethe og Karby Nielsen. De flyttede fra Toustrup St. efter Hammelbanens nedlæggelse og fru Karby ekspederede på posthuset. Det kom nu til at hedde Toustrup pr. Sorring mod tidligere Sorring pr. Toustrup – postnumrene var endnu ikke opfundet.

Overfor posthuset var lægebolig/konsultation. Lægen hed Helweg Larsen, han blev i 1964 efterfulgt af James Gjørl. Efter lægeboligen på samme side boede Frands Jessen på en ejendom med husdyrhold og jordtilliggende nord for ejendommen, jorden er nu bebygget, i huset bor Carl Røhling. Efter et par huse, stadig på højre side, gik en grusvej op til dyrlæge Oscar Gerlach Simesen. Huset var gemt bag en høj hæk, som stadig er der. Det var en dygtig dyrlæge, som desværre blev glad for flasken efter at være blevet forladt af kone og børn, men han mestrede alligevel dyrlægegerningen, selvom han havde fået noget indenfor vesten. Jeg husker ham som en stor, hvidhåret mand i gummistøvler og

spidsbukser. – Han kaldte mig en gang ”lille frøken Mønsted”, det syntes jeg lød fint, sådan var jeg ikke vant til at blive tituleret!

Tilbage på venstre side af Hovedgaden var tre sammenbyggede huse. I det første var telefoncentralen med centralbestyrer Dagny Vinther – en kvik og flittig dame. Der var nok ikke 100 abonnenter i 50’erne, men i 60’erne voksede antallet hastigt. Centralen bestod til første halvdel af 70’erne, hvor telefonnettet blev automatiseret. – I det midterste hus var Børge Nielsens købmandsbutik. En meget alsidig butik med trikotage, metervarer, garn, gummistøvler, grebe, skovle og almindelige købmandsvarer. – Senere blev butikken til ”Mini-Bilka”, men ikke i 50’erne, da var der ingen, der kendte Bilka. – Børge Nielsen havde lejlighed ovenpå butikken. I det sidste hus var der cykelværksted i underetagen v/Thage Pedersen, bolig ovenpå. Han byggede et værksted bagved, så han også kunne reparere biler, jeg ved ikke hvornår. Der var benzintank ud mod gaden. Både Børge Nielsens butik og Thage Pedersens værksted er nu ombygget til lejligheder. – I det næste hus var der 3 lejligheder. Marie ”sy pige”, som hed Christensen, hun blev også kaldt ”Marie Konge”, hvorfor ved jeg ikke, hendes mand hed Wilhelm, så det blev meget passende til Marie Konge og kejser Wilhelm! – Endvidere boede der en enke, Sine Kragh, og øverst oppe Peter Stephensen og hans kone. Han kunne bilde kværne, et håndværk som nok ikke mange kender i dag, jeg skal heller ikke gøre mig klog på det, men har dog set ham hugge i kværnstenen. Måske han også havde andet arbejde, men det husker jeg ikke. I det sidste hus inden Ebbesensvej boede Lilly og Peter Fryd Christensen. Han var barber og herrefrisør, og hun var damefrisør, de havde salon hver for sig i hver sin ende af huset.

I det hvide hus overfor, hvor der i dag er frisør, boede Robert Rohde. Han havde turistbus og ”folkevognsrugbrød” til taxakørsel. Bussen blev hovedsagelig brugt til skolebus, som blev aktuel, da skolerne i Toustrup by og Toustrup Østermark blev nedlagt i 1952. - På hjørnet af Hovedgaden og Skolebakken boede Peter Rasmussen (Peter Gartner). Der var butik i underetagen med blomster og grøntsager og beboelse ovenpå. Han havde drivhuse og frilandsgartneri oven for skolen, hvor der i dag er ”Rasmussens have”, som naturligvis er opkaldt efter ”Den gamle gartner”. Ovenfor gartneren lå skolen, opført 1901. Den havde det karakteristiske udseende for skoler fra den tid med 2 ”gavle” med store vinduer og et midterhus imellem dem.

*Sorring skole – tegning af
H.E. Jensen*

Det var SKOLEN dengang. Jeg mener ikke, der er klasselokaler i den gamle del mere, men der er kommet masser af bygninger bagved, som nu fungerer som skole.

I 70’erne blev ”den halve hal” bygget, så der kunne undervises i gymnastik på matriklen. Før den tid vandrede eleverne på to rækker ned til forsamlingshuset i gymnastiktimen. En overgang var der også undervisning i den forreste skænkestue i forsamlingshuset. Men der var ikke kun undervisningslokaler i den oprindelige skolebygning. Der var også 3 lærerboliger! I en del af den vestlige længe boede førstelærer Werming Petersen med familie indtil først i 1950’erne, hvor den nye lærerbolig blev bygget overfor, nu Skolebakken 3. I ”midterstykket” boede lærer Dige også med kone og børn. Ovenpå den østlige længe boede lærerinde Marie Poulsen, som var ugift. Da skolerne i Toustrup blev nedlagt, blev lærer H.E. Jensen, enelærer i Toustrup byskole, lærer på Sorring skole. Men han blev boende i Toustrup. Senere kom der unge lærerinder, som fik bolig ovenpå den nye førstelærerbolig: Grethe Østergaard, Sørine Andersen og Yrsa Kristiansen. Jeg mener, vi var heldige med skolen i Sorring. Der var gode lærere, som virkede på stedet i mange år. Werming Petersen var lærer på skolen fra 1938-1975. De første mange år som ”førstelærer”, de sidste par år blev han ”skoleinspektør”! Men han var meget andet end lærer. Han var bl.a. kirkesanger i over 40 år, formand for menighedsrådet i mange år, formand for foredragsforeningen, formand for Venstrevælgerforeningen, instruktør for den årlige dilettantforestilling, meddeler til Silkeborg Avis, hvor der blev skrevet om generalforsamlinger, runde fødselsdage, bryllupper og sølvbryllupper, dødsfald og jordefærd! - Lærer Dige var udover lærer ”bibliotekar”. Der var bibliotek i en af skolestuerne med reoler langs væggene. Der var åbent i biblioteket 3-4 timer ugentlig. Han blev i 1967 afløst af Else Rydal, præstens kone. Hun var ”rigtig” bibliotekar og blev ledende bibliotekar i den nye Gjern Kommune, 1970.

På det modsatte hjørne af Hovedgaden og Skolebakken overfor gartneren lå ”Herregården”. Jeg ved ikke, hvorfor den hed Herregården, den var ikke særlig stor. Det var meget gamle bindingsværksbygninger. Udhusene blev nedrevet i 1950’erne, den ene længe blev genopført på Hjerl Hede, hvor den stadig kan ses. Stuehuset blev stående mindst 20 år mere. Der boede Johs. Hansen (Johs. Fiskemand). Han kørte rundt og solgte fisk. Nu er der bygget et parcelhus på grunden. Jorden, der hørte til ejendommen, lå på venstre side af Skolebakken op mod Syvhøje. Den købte Aage Jakobsen og byggede i 1956 en ejendom nord

for den nuværende børnehave. Denne ejendom var speciel ved at beboelsen ikke var et fritliggende stuehus, men var ovenpå stalden.

Herregården efter maleri af H.E. Jensen.

Tilbage til Hovedgaden. Overfor ”Herregården” var Jens Baks købmandsbutik og bolig. Der var også et lokale, hvor ”Banken for Skanderborg og Omegn” var at finde en gang eller to om ugen. Bag butikken mod vest havde smed Rohde værksted. Også det blev nedrevet i 50’erne. Da Jens Bak lukkede butikken sidst i 80’erne? åbnede Jette Henriksen blomsterbutik i lokalet, og da hun lukkede blev butikken til Røde Kors Genbrug indtil 2001. Hvor der nu er parkeringsplads var der dengang gadekær, som blev fyldt op og asfalteret omkring 1960. Flere fik

efterhånden bil, så der var brug for parkering, når der var fester i forsamlingshuset overfor. Bag gadekæret lå den gamle skole (indtil 1901). I den østre ende boede Anne Grethe og Peter Bonde, samt Anne Grethes mor, Kirstine Thorsøe, som var kogekone. På et tidspunkt i 50’erne flyttede mekaniker Henry Hansen og hans familie ind i den vestre ende. Han byggede et autoværksted over mod Brugsen. Hansen døde først i 60’erne, men hans enke blev boende i lejligheden til sidst i 90’erne. Værkstedet blev overtaget af John Nielsen, han og familien boede andet steds i byen. – Kathrine Hansens lejlighed blev i 2001 indrettet til bibliotek. Da biblioteket blev nedlagt omkring 2007 blev lokalet overtaget af Amatørteaterforeningen. Hele bygningen blev nedrevet i 2025.

Sådan så det ud, mens gadekæret var der

Bag Jens Baks butik blev der bygget et frysehus i slutningen af 1940’eren, som der gjorde mange steder. Det var en stor lettelse for husmødrene, at slippe for at salte og henkoge kødet, når man slagtede gris. Boxen blev passet af en kone, der var åbent en time eller to om formiddagen. Man kunne til nød henvende sig udenfor åbningstid, men det kostede en hel krone! Frysehuset er for mange år siden omdannet til bolig. Vi hopper tilbage til højre side af gaden. Huset med det flade tag efter ”Herregården”, som senest har været dyreklinik, blev bygget i 60’erne som filial af Sparekassen Hammel og nedlagt som sådan i 00’erne.

Dernæst kommer Forsamlingshuset, som vistnok en gang var Afholdshjem. Der foregik mange ting i 50'erne. Der var private fester samt baller for ungdommen, fester for børn, juletræ og fastelavnsfest, danseskole med afdansningsbal ved Kurt Brøgger. Der var et værtspar, Agnes og Sigvald Sørensen, som boede i den østre ende af huset. Der var også et brødsalg, som de passede. Hvis man lejede huset til en fest, sørgede de for det hele, madlavning, borddækning, serveringspersonale, oprydning og rengøring bagefter. I huset efter forsamlingshuset boede Esther Christensen, som var ugift. Hun maskede nylonstrømper op! Det kostede måske 25 øre pr. maske... Senere købte Karby huset og der var posthus i nogle år. I det næste hus boede Laurits Møller, som var lillebilvognmand. Taxakørslen blev i 50'erne overtaget af hans søn, Peter Møller, som også var ringer og graver ved Dallerup kirke, han boede Dallerup Kirkevej 25.

Overfor var Brugsen, som den stadig er, dog meget forandret. Der var indgang fra gaden på nordsiden. Mod øst, hvor der i dag er "glashus" og indgang, var uddelerens lejlighed. Brugsen er udbygget i mange omgange, og på et tidspunkt, jeg husker ikke hvornår, blev lejligheden inddraget, og uddeleren byggede hus på Hjejlevej. – Han hed fra 1951-1986 Olav Refsgaard og blev efterfulgt af Sten Madsen i ca. 30 år, så uddelere rendte heller ikke af pladsen i utide. Nuværende uddeler Finn Lorenzen har allerede været her i over 10 år. Efter Brugsen var Hougaards kiosk. Han solgte slik og ugeblade. Han havde også lejlighed i huset. Jeg husker ikke, hvornår Hougaard døde, men Chr. Vestergård havde kiosken i nogle år efterfølgende. Der var et par lejligheder i det gamle hus, som nedbrændte i 1993. En ældre dame blev reddet ud, men en ung mand indebrændte. Brugsen byggede derefter en ejendom med flere lejligheder på grunden.

I næste hus boede et par damer, måske søstre? De blev kaldt "Strikkepigerne", de havde håndkøbsudsalg, måske også garn og sytilbehør – deraf navnet – men det husker jeg ikke. Så fulgte pottemager Knud Jensens værksted og bolig for hans forældre. Selv boede han med familien i et hus bag Brugsen. Han havde en tid Asger Jorn på oplæring. Han skulle lære at dreje keramik og lertøj. Der var vist ingen i Sorring der vidste, at vi havde en kommende berømmethed i byen! Overfor byggede Aage Johnsen sidst i 50'erne et stort hus i to etager. I den underste etage fik "Banken for Skanderborg og Omegn" lokaler – det stod med store bogstaver på huset – endvidere var der kontor til sagfører Hedegaard fra

Skanderborg, han havde kontortid en eller to gange om ugen. Ovenpå boede Aage Johnsen med familie. Han havde solgt sin gård i Dallerup og var i en årrække sognerådsformand før Laurits Madsen. – Da bankfilialen blev nedlagt, måske først i 80'erne? blev der posthus i lokalerne. Næste hus var skrædder Ejvind Caspersen, hans far havde været der før ham, Ejvinds bror Kurt var også i firmaet. Man kunne få syet habitter og andet efter mål, der var også butik med konfektionsvarer. – Nu er der pizzeria! – Ovenpå butikken var der privat lejlighed. Caspersen byggede først i 60'erne en systue bag forretningen, hvor mange af byens damer fik arbejde. Mange år senere blev systuen øvelokale for teaterforeningen. I en årrække var der håndkøbsudsalg ved Erika Malling i det næste hus, senere i huset på tværvejen efter pottemageren ved Lise Røddik. – Efter Erika og Frederik Malling var Rasmus Knudsens slagterbutik, lejlighed og bagved slagtehus. Slagterbutikken var skinnende ren, med fine og friske varer og overordentlig høflig betjening af slagterens kone, Elva, og senere datteren, Annelise, også slagteren selv var ofte i butikken. – Slagter Knudsen opkøbte grise og kreaturer hos egnens bønder. Jeg husker, han handlede med min far. De stod og klaskede hinandens hænder for at besegle en handel, men det var ikke altid let at blive enige om prisen, så kørte Knudsen lidt hen ad vejen for så at vende og komme tilbage, så fortsatte skuespillet med håndslag! Sidste matrikel på højre side af Hovedgaden var en landbrugsejendom ejet af Otto Boye. Jorden, der hørte til, lå nord for ejendommen og er i dag "Solbærmarken" med mange parcelhuse. Navnet "Solbærmarken" blev valgt, fordi der i nogle år var solbærbuske på arealet. Nogle ildsjæle startede "Sorrings Bær" i 1989. De lejede arealer forskellige steder i Sorring og dyrkede bær, som blev forarbejdet til marmelade m.m. Udhusene til gården er for længst revet ned, kun stuehuset er tilbage. – Lige før man drejer ind på Solbærmarken er en græsplæne, hvor der engang var legeplads for byens børn. Den blev etableret på foranledning af jordemoder Marie Dixen.

Tilbage til den sidste ejendom på hjørnet af Hovedgaden og Dybdalsvej. Det var købmand P.H. Pedersen, som foruden købmandsvarer også havde grovvarehandel. Der var lejlighed i den østre ende af huset. Han døde i 1966 og blev efterfulgt af sønnen Peder i nogle få år, siden blev forretningen solgt, jeg husker ikke, om der var flere købmænd, men i hvert fald mener jeg, den sidste var Elmer Laursen. I 1984 flyttede biblioteket fra skolen og ind i butiklokalet indtil 2001, hvor Røde Kors genbrug overtog lejemålet. P.H. Pedersens enke fik bygget det

gule hus på hjørnet overfor, hvor hun boede til sin død ca. 2008. – Overfor dette hus, på hjørnet af Møllebakken og Silkeborgvej, var Sorring Bageri ved Helmer Røhling. Hans far, Carl Røhling, havde haft bageriet før ham, og Helmer blev efterfulgt af sønnen Svend. Bageriet lukkede sidst i 90'erne pga. sygdom. På Møllebakken var der 2 tømrere, på højre side Gunnar Thomsen og overfor Peder Mikkelsen (Peder Las). På toppen af Møllebakken, på højre side, boede vognmand Laurs Jensen. Han havde lastbil og turistbus. – Mine forældre var i kortklub med Laurs og Nielsine m.fl. Klubben havde nogle år en sommerudflugt i bussen. De kørte rundt i Danmark og overnattede i bussen.

Her er der frokostpause i vejgrøften, Laurs Jensen står med snapseflasken...

Efter bageren på Silkeborgvej, var smed Niels Pedersens bolig og smedie bagved. Smed Pedersen (som i øvrigt var bagerens svigerfar) blev efterfulgt af Bent Sørensen, som senere byggede værksted og bolig længere ude ad Silkeborgvej, overfor savværket. Lidt længere fremme, Silkeborgvej 14, tømrer Graugaards værksted og bolig ovenpå. Graugaard fungerede også som bedemand. Bag tømreren lå Lervarefabrikken Dania v/ Ejner Jensen. Han boede med familien ovenpå fabrikken, senere byggede han hus ved siden af.

Overfor bageren lå en gammel gård, Høghgården, som blev nedrevet, omkring 1960. Jorden, der hørte til, blev i 60'erne bebygget med parcelhuse og er det nuværende Høghgårdsvej, Drosselvej, Mågevej og Vibevej. Høghgårdsvej 1 byggede elektriker Henning Rasmussen i 1964 til beboelse og elforretning. Længere ud af Silkeborgvej på venstre side, lige efter de nuværende "blå huse" lå Sorring Savværk, tidligere Sorring Nymølle, som nedbrændte i 1951. Savværksejeren var Chr. Mortensen, senere sønnen Henning Mortensen. Savværket er for længst borte, nu bygges der huse på grunden.

Tilbage til byen. Vi drejer til højre ad Dybdalsvej. I nr. 7 på venstre side havde Niels Olsen pottemagerværksted i 50'erne, og i det næste hus boede jordemoder Marie Dixen med sin mand, der var murer. Overfor Niels Olsen, Dybdalsvej 6, var en landbrugsejendom v/Kristian M. Jensen. Jeg husker, han trak med et koppel køer på vejen forbi sportspladsen, så han må have haft jord deromme. Lidt længere fremme på højre side førte en lille vej om til sportspladsen, hvor Silkeborg boligforenings lejligheder på Høghgårdsvej er i dag. Vest for sportspladsen var der endnu en landbrugsejendom, ejet af Karl Jensen, derefter af Tage Aagård m.fl.? Ejendommen er i dag Mågevej 11, ejet af Hardy Jensen. Det er den eneste ejendom i byen, hvor der stadig er køer, dog ikke malkekøer, men kødkvæg. - I Dybdalsvej 14 lige overfor Ebbesensvej, boede Niels "Fragtmand" Rasmussen. Han kørte forskellig fragt for folk med heste, som var hans et og alt. Der var stald til hestene bag huset. De senere år, han arbejdede, var det mest med at hestene trak træstammer ud af skoven, så de kunne afhentes af lastbiler. I "Svinget" på venstre side var Niels Jensens gård. Han var sognefoged, ikke at forveksle med en senere sognefoged i Toustrup, som også hed Niels Jensen. – Sognefogedembedet blev afskaffet ved kommunalreformen 1970. Niels Jensen i Svinget efterfulgtes af Holger Flarup – ikke som sognefoged, men som ejer af gården. Jeg mener, at Vagn Møller på Høngevej efterfulgte Niels Jensen som sognefoged. - Bag "Svinget" lå Kristoffer Bräuners ejendom, som senere blev overtaget af hans datter og svigersøn, Meta og Knud Christensen.

Så mangler vi Ebbesensvej i det "gamle" Sorring.

På hjørnet af Ebbesensvej og Dybdalsvej boede Petra og Kristian Jensen. Petra havde frisørsalon i kælderen, Kristian var arbejdsmand. Længere fremme på højre side var Oluf Søgaard Rasmussens Radio og TV, han blev efterfulgt af sønnen Ejner, der havde forretningen indtil for få år siden. Bag radioforretningen var Søgaards barndomshjem, en gård som blev drevet af broderen, Holger Rasmussen. Overfor forretningen lå karetmager Martin Drengsgaards villa og værksted. Også han efterfulgtes af sønnen, Vagn Drengsgaard, som byggede huset ved siden af den hvide villa, han var udover karetmager også kørelærer. Længere fremme på højre side, Ebbesensvej 11, var Ebbesens købmandsforretning. Han har givet navn til vejen. Jeg vil tro, han lukkede forretningen midt i 1950'erne. Derefter flyttede Jens L. Jensen ind. Han havde vognmandsforretning med lastbiler, kølevogne som han kørte til udlandet med, og senere bus til

skolekørsel og personvogn til taxa. I Ebbesensvej 7 boede Søren Peter Petersen og derefter den legendariske post Bach. Han gik post i Dallerup sogn i næsten 50 år. Først fra Toustrup St. og derefter fra posthuset i Sorring. Han stoppede i år 2000 og døde i 2012. Huset er stadig i familiens eje.

Nedenstående fra Midtjyllands Avis 2012

Bach-posten ved en ny postbil i 1998

Tirsdag 31. januar 2012 døde tidligere landpostbud, Holger Bach, Sorring, Holger Bach, eller ”Bach-posten” som han altid blev kaldt, virkede som landpostbud i Sorring-Toustrup området i næsten 50 år. Først i 1950’erne gik posten ud fra den daværende Toustrup Station, men da Hammelbanen i 1956 blev nedlagt, flyttede posthuset til Sorring, hvor det havde til huse på forskellige adresser i mange år, men Bach fulgte trofast med. Da jeg var barn i Sorring, kom han med post til mit hjem, og senere da jeg blev gift og flyttede til Toustrup, var han også der en fast bestanddel af hverdagen. – Han havde altid en munter bemærkning til mine gøremål hvad enten jeg slagtede gris, pudsede sølvtøj eller kogte klejner; klejnerne ville han meget

gerne smage, hvad han naturligvis fik lov til. Også vejret blev mange gange drøftet, det havde haft rigtig stor betydning for Bach de første mange år, hvor ruten hver eneste dag blev gennemført på cykel. Det var ikke nødvendig for posten at gå i fitness-center efter fyraften!

Bach var yderst reel, respekteret og omhyggelig i sit arbejde for postetaten og for kunderne på ruten. Dengang måtte han bære rundt på store beløb, folk betalte deres regninger hjemme fra køkkenbordet. Havde man glemt at lægge penge til porto, lagde han velvilligt pengene ud. Men han var meget mere end post. Han var ”socialarbejder” i ordets bedste betydning. Hos ældre og enlige drejede han ind hver dag, uanset om der var post til adressen eller ej. – Hvis en ældre kone ikke længere kunne kravle op på en stol for at trække stueuret, blev det Bachs faste arbejde, skulle hun på familiebesøg udenbys i flere dage, skulle posten lige smide et par håndfulde korn ind til hønsene og fodre katten. – I disse mange år kunne det ikke undgås, at der også var mindre behagelige oplevelser. Han fandt således en ældre mand siddende død i sin stue, en anden mand fandt han liggende hjælpeløs udendørs, hvor han var faldet, sidstnævnte blev reddet p.g.a. postens omsorg.

Da Bach-posten i år 2000 gik på pension, stoppede han ikke med omsorgs-arbejdet. Han gik ærinder til Brugsen for de, der havde svært ved selv at komme derhen, besøgte sine venner og kørte i banken for de, der havde det behov. Man så ham altid på fart i bybilledet, indtil sygdom for et årstid siden brat stoppede hans virke. Med Holger Bachs død er Sorring blevet en personlighed fattigere. Æret være hans minde!

Dernæst var der en slagterforretning drevet af en ugift dame, Kirstine Jensen, som havde overtaget slagterforretningen efter sin far. Da hun døde, blev huset revet ned, og der blev bygget 2 rækkehuse. Hvor der nu er bebyggelsen ”Bundgården”, Silkeborg boligelskabs lejligheder, var der indtil for ca. 12 år

siden en gård, der hed Bundgården. I 1950’erne ejet af Johs. Drengsgaard, Jens Knudsen og Søren Clausen.

Bundgården 2010

Postens hus 2025

Nu forlader vi Sorring by og kører mod Toustrup. Men vi stopper på vejen ved Hovedgaden 99, Horskilde mejeri. Her var Laurits Madsen mejeribestyrer fra 1937 til mejeriet blev nedlagt i 1970. Alle ejendomme i Dallerup sogn leverede mælk til Horskilde i 1950’erne, senere skiftede nogle til Klank, Låsby o.a. I Sorring og opland var der mange små ejendomme og nogle lidt større, men ingen store gårde. Så godt som alle havde dog malkekøer fra et par stykker til 15-20 stk. – I dag er der kun én gård i Dallerup sogn med malkekøer, nemlig Damgården på Silkeborgvej vest for Sorring. Der var et antal mælkekuske, der kørte mælk fra bønderne til mejeriet. Det var mindre bønder, der ”bød ind” på en mælketur som supplement til indtjeningen. Der var også en mælkeemand der kørte til Sorring og Toustrup med mælk, smør og ost. Den slags kunne man ikke købe hos købmand og Brugs. Det var Betty og Jens Pedersen, der kørte mælk. Først i lukket trævogn med hesteforspand, senere i bil.

Laurits Madsen blev sognerådsformand i Dallerup Kommune efter Aage Johnsen. I 1970 blev han den første borgmester i den nye Gjern Kommune.

Fra Horskilde drejer vi til venstre mod Toustrup ad Johs. Jensensvej. På venstre side lige før byen er der et lille anlæg med buste af byens berømthed, folketingsmand Niels Jensen, som havde Toustrup Overgård, Toustrup St. Vej 10. Han døde 1916 ved en trafikulykke og blev efterfulgt på gården af sønnen Johs. Jensen, som var i amtsrådet og var medvirkende til forbedring og delvis ny linjeføring af vejen gennem Toustrup, som så senere fik hans navn. Jeg kendte ikke meget til Toustrup i 1950’erne. Jeg vidste naturligvis at nogle af børnene i skolen boede der, men kom der ikke. – Jeg kendte smeden, Aage Surland, han

kom op til os og lavede smedearbejde og min far handlede traktor og maskiner med ham. Jeg stiftede senere bekendtskab med Toustrup og omegn, da jeg flyttede dertil og blev gift med en ”indfødt” i 1960’erne. Det første sted, jeg blev introduceret i Toustrup, var netop hos smeden, som nu var Aage Surlands søn, Jørgen og hans kone Aase. De boede i den gamle Rytterskole, Ryttervej 1, hos dem stod døren altid åben! Jørgen Surland var min mands barndoms- og ungdomskammerat.

Vi starter fra begyndelsen af Johs. Jensensvej på venstre side. Gården var ejet af Kristian Sehested, som havde hønseri. Næste bygning på samme side var Toustrup Byskole. Den var bygget omkring 1903 og fungerede som skole til 1952, hvor børnene så skulle gå i Sorring skole. Det samme gjaldt for Toustrup Østre Skole i det nordøstre hjørne af sognet på Toustrup St. Vej. I Toustrup Byskole var lærer H.E. Jensen enelærer fra 1923 til 1952, hvor han flyttede med til Sorring og virkede til 1965. Han blev boende på skolen i Toustrup indtil omkring 1963, hvor han købte et nedbrændt husmandssted i Dallerup, som han restaurerede og naturligvis dekorerede med vægmalerier og vise ord i dørfyldningerne. Han dekorerede ligeledes Toustrup Forsamlingshus med vægmalerier og malede utallige malerier, nogle på bestilling, men han ville helst selv bestemme, hvad der skulle males! Han var desuden organist ved Dallerup Kirke fra 1926 til omkring 1970. – Da han flyttede fra skolen, var der en kort tid en møbelpolstrer og en fabrikant. Derefter blev skolen i bedste 70’erstil kollektiv i en årrække. Et par fra dette kollektiv, Jytte Thorndahl og Aksel Lindballe, bor der stadig, som eneejere. Overfor skolen boede Thomas Laursen, Toustrup Søndergård, senere brødrene Jens og N.P. Jensen. I huset før Rytterskolen, på venstre side af vejen boede Holger Søballe, der har vistnok været købmandsforretning og senere kiosk. Rytterskolen har jeg omtalt; smedjen der hørte til, lå overfor på den anden side af Ryttervej. Den blev i 1980’erne ombygget til bolig. I byen var der i 50’erne en del gamle bindingsværkshuse med stråtag, enkelte er stadig tilbage, dog måske ikke stråtag? – De gamle, idylliske huse kan ses på vægmalerierne i forsamlingshuset. Gårdene i Toustrup er for en dels vedkommende større end gårdene i Sorring. Nord for byen ligger Skovgård, som var ejet af Frederik Frederiksen, senere Arne Kjeldsen. På venstre side af Johs. Jensensvej, lige efter Ryttervej, ligger Rosengården, som siden sidst i 1940’erne har været i fam. Bildes eje. Overfor Rosengården er den gamle købmandsbutik. Købmanden hed i 50’erne Svend Pedersen. Jeg husker ikke, hvad hans efterfølger hed, han var der

kun i kort tid. Ca. 1964 kom Svend Andersen, som lukkede butikken i 1991, men blev boende i huset til sin død. Bag købmanden er en gård, hvor snedker Laurits Pedersen boede, efter ham sønnen Jens. Efter købmandsbutikken er det gamle missionshus. Det var det i 50’erne, men i 60’erne blev det omdannet til bolig. Derefter følger et par gårde, først ”Højgård”, hvor Kristian Andersen boede, derefter sønnen Aage. Sidste gård i byen på højre hånd er ”Haldgården”. Den ejedes af Niels Jensen, derefter Aage Jensen. Øst og nordøst for Toustrup by er der en håndfuld større gårde: Riisberg på Stougård, Jørgen Holm, Toustrup Mølle, Aksel Pedersen, Toustrup Østergård, (Møllen og Østergård er stadig i samme families eje), Kristiansen, Rosenlund, senere Johs. og Gustav Larsen, Holger Thomsen, Nybo. Lidt vest for Nybo ligger Toustrup Østre skole, hvor Høyer Svendsen var lærer, han gik på pension, da skolen blev nedlagt, men blev boende, ihvertfald en tid. I det yderste nordøstre hjørne af sognet er kollektivet Toustrup Mark. Det var Jens Svendsen, der kom fra Himmerland og købte købmandsbutikken derude, det greb om sig. Det skal jeg ikke give mig ud i at fortælle om, men jeg har læst en bog: ”Helge Kjerside: Låsby-Svendsen – eventyret på Toustrup mark.” Der står en hel masse om etablisementet, hvis man er interesseret.

Fra Hammelvejen kører vi ind på Toustrup Stationsvej forbi resterne af ”Nybo” og den gamle skole. Også herude på Toustrup mark er der en del mindre og lidt større landbrugsejendomme. Så kommer vi til Toustrup Station, hvor der er en bebyggelse, som voksede op omkring Hammelbanen. Da var der købmand m.v., det er der ikke mere. – Så kører vi gennem skoven til Toustrup og drejer til højre ad Johs. Jensensvej og over krydset mod Dallerup. – Første gård på højre hånd var ejet af Mathias Hansen. Den næste gård på venstre hånd (nu nedrevet) var Anders Westergård. Der er nu administration og læsseplads for juletræer. Det er Anders Westergårds børnebørn, der dyrker juletræer på næsten al tidligere agerjord i Dallerup. Overfor, på plænen neden for kirken, var præstegården, altså avlsgården, en gammel bindingsværksgård, som blev nedrevet i starten af 60’erne. Langt tidligere havde præsten boet i gårdens stuehus, men den nuværende præstebolig er ca. 100 år gammel. – Det gamle stuehus var nok ikke beboelig, for der blev bygget det lille røde hus på hjørnet af Dallerup Kirkevej og Dallerupvej til præstegårdsforpagteren. Først i 60’erne blev der bygget ny avlsgård, den ligger overfor ”Dallerup Mosegård”, men fungerer ikke længere som avlsgård, den er solgt fra kirken. Dallerup Mosegård var i 50’erne ejet af

Aage Johnsen efterfulgt af hans Adolf Rasmussen, nu Peter H. Westergård. Jørgen Westergård (bror til Anders Westergård) var præstegårdsforpagter på den gamle præstegård, men fortsatte ikke på den nye. Han købte som tidligere nævnt, gården ved siden af Alderdomshjemmet, som nu også er væk. Forpagter på den nye præstegård blev Svend Pedersen. – Præsten var fra 1939-1963 Aage Ammitzbøll, han blev efterfulgt af Ole Rydal, 1964-2003. På Dallerup Kirkevej, i dalen nedenfor kirken, boede ringer og graver Peter Møller, det var praktisk at bo tæt på kirken. Foruden renholdelse af kirke og kirkegård skulle der ringes med kirkeklokken hver morgen og aften samt kimes (med en lille hammer) jul, påske, pinse og til bryllupper! Huset tilhørte kirken, det er nu også for længst solgt fra.

Mens jeg har skrevet dette, har jeg tænkt: ”hvilken ro og stabilitet!”. Langt de fleste, handlende, håndværkere, lærere præst, læge og naturligvis bønder boede samme sted, som de havde deres daglige gerning, de skulle ikke ud på landevejen morgen og eftermiddag. Så godt som alle landbrugsejendomme havde dyrehold og mange, selv små gårde, folkehold. Nu er der kun planteavl, med et par undtagelser, og det er langt fra sikkert, at det er beboeren i stuehuset, der driver jorden. Den kan være solgt fra eller forpagtet ud. – Ansatte, mejeribestyrer brugsuddeler, lærere, præst, kirkesanger, organist blev i pladsen i 30, 40 eller næsten 50 år!

Ruth Kaspersen